

Vergaderjaar 2016–2017

21 501-08

Milieuraad

Nr. 662

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 januari 2017

Graag informeer ik u over de laatste Milieuraad onder Slowaaks voorzitterschap die op 19 december in Brussel plaatsvond. Tijdens deze Milieuraad vond een debat plaats naar aanleiding van de voortgangsrapportage over de onderhandelingen voor de herziening van het Europese emissiehandelssysteem (ETS). Daarnaast zijn er Raadsconclusies aangenomen over chemicaliën, milieu en gezondheid. Tot slot stonden er twaalf diversenpunten op de agenda. Door het onderwerp rubbergranulaat in de Milieuraad in te brengen heb ik invulling gegeven aan de toezegging die ik u in het vragenuurtje van 29 november jl. deed.

Namens de Europese Commissie woonden Eurocommissarissen Vella (Milieu, Maritieme Zaken en Visserij) en Arias Cañete (Klimaat en Energie) deze Milieuraad bij.

Europees Emissiehandelssysteem – ETS

Het Slowaakse voorzitterschap presenteerde, in plaats van een eerder voorziene algemene oriëntatie, een voortgangsrapportage over ETS en gaf daarbij aan minder vooruitgang geboekt te hebben dan gehoopt. Het is nu aan het Maltese voorzitterschap om het dossier verder te brengen.

Zowel de Commissie als de lidstaten gaven aan dat duidelijk is aan welke punten nog verder gewerkt moet worden. Het betreft voornamelijk bescherming tegen koolstoflekkage, het voorkomen van de algemene kortingsfactor en versterking van het systeem en de financiering. Tegelijkertijd bestaat de wens snel tot overeenstemming te komen, zo mogelijk in de Milieuraad in februari 2017. Nederland benadrukte de urgentie van dit dossier in relatie tot het mondiale speelveld waar meerdere grote spelers ondertussen ambitieuze CO₂ regelgeving invoeren.

Verscheidene lidstaten, waaronder Nederland, onderstreepten het belang van een goed functionerend ETS als hoeksteen van het Europese klimaatbeleid. Daarvoor is een structurele versterking van het systeem en een stevigere CO₂ prijs nodig. Hiervoor zijn meerdere opties. De afspraken uit de Europese Raad van 2014 vormen hierbij het kader. Sommige lidstaten stelden een versterking van het systeem voor door het aantal rechten dat via de Marktstabiliteitsreserve (MSR) uit het systeem worden gehaald te verdubbelen. Enkele lidstaten zouden daarbij tevens graag zien dat de rechten in het MSR vervolgens maar een beperkte geldigheid behouden. Verschillende lidstaten, waaronder Nederland, gaven aan dat het toepassen van de algehele kortingsfactor¹ voorkomen moet worden en dat de koolstoflekkelijst van sectoren aangescherpt moet worden om de bedrijven die daadwerkelijk risico lopen op koolstoflekke te beschermen. Enkele lidstaten gaven aan dat de algemene kortingsfactor voorkomen kan worden door het aandeel gratis rechten te vergroten ten koste van het aandeel te veilen rechten. Een aantal lidstaten bracht de harmonisering voor de compensatie van indirecte kosten ter sprake, waarbij de boodschap was dat dit vanwege het gelijke speelveld mogelijk zou moeten zijn. Ten slotte is door meerdere lidstaten opgeroepen tot transparante regels voor de governance van het modernisatiefonds, waarop andere lidstaten aangaven dat dit niet ten koste mag gaan van de flexibiliteit.

Raadsconclusies Chemicaliën, milieu en gezondheid

De Milieuraad nam breed gedragen Raadsconclusies aan over de bescherming van het milieu en de volksgezondheid door verstandig chemicaliënbeleid. Lidstaten benadrukten het belang van deze Raadsconclusies als richtinggevend in aanloop naar de evaluatie van het chemicaliënbeleid in 2017. Ook bevestigden veel lidstaten, waaronder Nederland, het belang van het chemicaliënbeleid (in het bijzonder van REACH). De Commissie werd opgeroepen om de acties uit het 7^e Milieuactieprogramma (EAP) met spoed uit te voeren en aandacht te besteden aan o.a. krachtige maatregelen voor regulering van hormoonverstorende stoffen en uitfasering van zeer zorgwekkende stoffen. Daarnaast wezen veel lidstaten op de links met ander beleid zoals: circulaire economie, *Better Regulation* en de *Sustainable Development Goals* (SDG's).

Ik heb tijdens deze discussie aandacht gevraagd voor de problematiek rondom rubbergranulaat op sportvelden. De Europese norm voor dit materiaal is veel hoger dan dezelfde norm voor valdempingstegels, terwijl het om bijna hetzelfde materiaal gaat en op beide soorten ondergrond door kinderen gespeeld wordt. Ik heb de Commissie en mijn Europese collega's daarom opgeroepen om voortaan bij het stellen van normen meer naar groepen stoffen te kijken. Dat voorkomt dat we verschillende normen krijgen terwijl er bijna hetzelfde materiaal gebruikt wordt. Ook voorkomen we zo dat we materialen of stoffen vervangen door andere stoffen die later ook schadelijk blijken te zijn.

Diversen

Effort Sharing Regulation en LULUCF

Het voorzitterschap informeerde de Raad over de stand van zaken van de onderhandelingen over de voorstellen voor de inspanningenverdeling voor broeikasgasreducties in de niet-ETS sectoren (ESR) en de integratie van de landgebruiksector, inclusief bossen (LULUCF) in het 2030-raamwerk voor klimaat en energie. Het voorzitterschap gaf aan dat

¹ algehele korting op de gratis emissierechten voor bedrijven die geen elektriciteit opwekken.

de meeste lidstaten, al dan niet onder voorwaarden, akkoord kunnen gaan met de voorgestelde nationale doelen. Bij de *Effort Sharing Regulation* (ESR) spitst de discussie zich vooral toe op de keuze voor het startpunt voor de emissiebudgetallocatie en de flexibiliteit. Bij LULUCF gaat de discussie vooral over de boekhoudregels die het voorstel biedt. Bosrijke lidstaten willen verruiming van de mogelijkheden om kredieten te kunnen opbouwen door bosbeheer en geen voorlopige uitzondering voor deze kredieten.

Energiepakket

De Commissie informeerde de Raad over het energiepakket «Clean Energy for All Europeans» dat zij op 30 november presenteerde. Het energiepakket bevat maatregelen voor de implementatie van de Energie Unie, die moeten bijdragen aan een meer duurzame, voorspelbare en onafhankelijke energiemarkt in Europa. De Commissie benadrukte het belang dat ook de Milieuraad bij de onderhandelingen goed betrokken is.

Terugkoppeling COP22

De Commissie en het voorzitterschap gaven een terugkoppeling van de COP22 in Marrakesh en bedankten lidstaten voor hun inspanningen. Het belang van implementatie van de afspraken uit Parijs werd benadrukt. De 2030 doelen en het energiepakket zijn hierbij, net als de actieagenda, van groot belang. Europa speelt, gezien het huidige geopolitieke klimaat, een belangrijke rol in de mondiale klimaatonderhandelingen en zal dat ook blijven doen. Polen gaf aan in te zetten op snelle vooruitgang en keek daarbij alvast vooruit naar het eigen COP voorzitterschap in 2018.

Sustainable Development Goals (SDG's)

De Commissie gaf een toelichting op het in november verschenen duurzame ontwikkelingspakket, met speciale aandacht voor de overkoepelende mededeling over de EU-implementatie van de SDG's. In de discussieronde dankten lidstaten de Commissie voor de mededeling. Wel werd meermaals opgemerkt dat aanvullende sturing noodzakelijk is, mede omdat de mededeling nog veel vragen onbeantwoord laat, bijvoorbeeld over op welke terreinen welke stappen genomen moeten worden om de SDG's te verankeren in het interne en externe beleid van de Unie. Veel lidstaten riepen om die reden op tot snelle bespreking in de Raad en nadere sturing in de vorm van Raadsconclusies.

European Sustainable Development Week (ESDW)

Oostenrijk keek terug op de ESDW die voor de tweede keer werd gehouden. Oostenrijk gaf aan dat er veel belangstelling was, met een recordaantal van 4000 activiteiten in 38 landen. Oostenrijk riep zowel de Commissie als de lidstaten op om volgend jaar actief deel te nemen.

Budapest Water Summit

Hongarije vroeg aandacht voor de «Budapest Water Summit» die van 28 tot 30 november jl. in Boedapest plaatsvond. Tijdens deze bijeenkomst was veel aandacht voor de gevolgen van droogte, waterschaarste en overstromingen. Dit jaar stonden de implementatie van de watergerelateerde SDG's en investeringen in de waterinfrastructuur centraal.

De Commissie deed terugmelding van de uitkomst van de *fitness check* van de VHR en gaf daarbij aan dat de richtlijnen geschikt zijn voor het beoogde doel. Wel dient de implementatie verbeterd te worden om bescherming van de biodiversiteit niet te vertragen. Hiervoor zal de Commissie een actieplan opstellen waarbij ook het Comité van de Regio's betrokken wordt. Veel lidstaten gaven aan blij te zijn met de uitkomst van de *fitness check* en uit te kijken naar het actieplan zodat implementatie van de VHR verbeterd kan worden met behoud van flexibiliteit voor de lidstaten.

Internationale bijeenkomsten

Het voorzitterschap gaf een terugkoppeling van recente internationale bijeenkomsten: de 66^e *International Whaling Commission* (IWC), de 13^e verdragsbijeenkomst van het Biodiversiteitsverdrag (COP13 CBD) en de 9^e bijeenkomst van het UNECE verdrag voor industriële ongevallen (TEIA).

De IWC scherpte de regels aan voor walvisvangst en sprak af om onder andere bijvangst strenger aan te pakken. Het voorstel van Latijns-Amerikaanse landen tot het inrichten van een walvisreservaat in de Zuid-Atlantische oceaan werd geblokkeerd. De Commissie riep op tot toetreding van lidstaten tot de conventie; dit om de positie van de Unie te versterken.

Tijdens de 9^e bijeenkomst van het TEIA verdrag werd gesproken over een amendement voor de openstelling van het verdrag voor leden buiten de UNECE en versterking van de betrokkenheid van het publiek. De bijeenkomst heeft geen consensus bereikt over de voorliggende verdragswijziging. Het voorstel zal tijdens de volgende bijeenkomst opnieuw besproken worden.

Ten slotte gaf het voorzitterschap een terugkoppeling over COP13 CBD. Tijdens deze bijeenkomst werd de balans opgemaakt met betrekking tot het behalen van de Aichi targets (wereldwijde doelen op het terrein van biodiversiteit) en gezien hoe eventueel kan worden bijgestuurd. De Commissie gaf aan dat de resultaten minder ambitieus zijn dan gehoopt en benadrukte het belang om eenheid uit te stralen. Nederland vroeg nog aandacht voor de tijdens deze bijeenkomst door Nederland gelanceerde *Coalition of the Willing on Pollination* (bestuiving). Deze coalitie zet zich in voor de bescherming van bestuivers (zoals de bij) om voedselzekerheid te garanderen. Nederland dankte de Europese partijen die als medeoprichters betrokken waren en berichtte dat andere partners zich reeds melden, ook van buiten Europa.

Voortgangsrapportage afvalpakket

Het voorzitterschap rapporteerde over de geboekte voortgang in de onderhandelingen over het afvalpakket. Er is met name voortgang geboekt op definities, de berekeningsmethode voor recyclage en de minimumeisen aan producentenverantwoordelijkheid. Het is nu aan het inkomende Maltese voorzitterschap om toe te werken naar een compromis in de Raad. De meningen over de haalbaarheid van de doelstellingen lopen uiteen. Verschillende lidstaten zetten in op ambitieuze doelstellingen; anderen vrezen juist te hoge eisen. Enkele lidstaten vinden dat er rekening gehouden moet worden met de verschillende nationale omstandigheden voor bijvoorbeeld stedelijke inzameling. Enkele lidstaten gaven aan dat er eerst helderheid moet zijn over de definities en berekenmethoden voordat er doelen vastgesteld worden.

Enkele lidstaten zijn van mening dat hergebruik en recycling gescheiden dienen te blijven en dat harmonisering en vereenvoudiging plaats dienen te vinden in het wetgevend kader over «bijproducten» en «einde-afval criteria». Tot slot vroegen verschillende lidstaten aandacht voor afvalpreventie door bijvoorbeeld het stimuleren van hergebruik.

Ecolabel

Tsjechië verzocht de Commissie een update te geven over de *fitness check* van het EU Ecolabel en werd daarin gesteund door verschillende andere lidstaten. Lidstaten reageerden hiermee op een initiatief van de Commissie om enkele productgroepen uit het EU Ecolabel te schrappen zonder de lidstaten daarover te informeren. Verschillende lidstaten, waaronder Nederland, namen het woord om het belang van voortzetting van het EU Ecolabel te benadrukken. Ook gaven zij aan dat het EU Ecolabel een belangrijk instrument is voor de transitie naar een circulaire economie. De Commissie meldde dat de *fitness check* bijna voltooid is en dat de resultaten begin 2017 beschikbaar zullen zijn. Lidstaten zullen bij vervolgstappen betrokken worden.

Geurhinder

Polen wees de Raad op problemen door geurhinder en vroeg om regulering op EU niveau in de vorm van een definitie van geurhinder en criteria om luchtkwaliteit te bepalen. De Commissie wees op bestaand beleid, zoals de richtlijn industriële emissies en de kaderrichtlijn afval. In deze regelgeving is geurhinder meegenomen. De Commissie gaf aan regulering op nationaal niveau te steunen maar geen noodzaak te zien tot maatregelen op EU niveau.

Prioriteiten Maltees voorzitterschap

Ten slotte presenteerde het inkomend voorzitterschap zijn prioriteiten. Op hoofdlijnen richt Malta zich, wat de agenda voor de Milieuraad betreft, op een algemene oriëntatie op het ETS dossier, de ESR en LULUCF. Tevens wil Malta een start maken met de onderhandelingen op ETS luchtvaart en CO₂ emissies passagiersvoertuigen. Wat betreft het afvalpakket streeft het Maltese voorzitterschap naar een akkoord met het Europees parlement.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
S.A.M. Dijkema